

ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธไทย

สอบ วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔

อปฺปสฺสฺตายํ ปุริโส

พลีพฺทฺโทว ชีรตี

มंसานี ตสฺส วทฺตฺตฺนตี

ปณฺณว ตสฺส น วทฺตฺตฺตี ๑

ตตฺถ อปฺปสฺสฺตายนฺตี เอกสฺส วา ทฺวีนฺน วา ปณฺณวสฺสกาณํ อถว ปน สุตฺตวคฺคานํ สทฺทพฺพตฺติเมน ปริจฺเจเมทฺน เอกสฺส วา ทฺวีนฺน วา สุตฺตทานมฺปิ อภาเวน อปฺปสฺสฺโต อยํ ๑ กมฺมฏฺจานํ ปน อุกฺคเหตฺวา อนุยฺยชฺชฺนโต พหุสฺสฺโต ว ๑ พลีพฺทฺโทว ชีรตีติ ยถา ทิ พลีพฺทฺโท ชีรมาโน วทฺตฺตฺมาโน เหนว มาตาปิตฺตฺนํ น เสสฺสวาทกาณํ อตฺถาย วทฺตฺตฺตี อถโข นีรตฺถกเมว ชีรตีเอวเมว อยมฺปิ น อฺปชฺชฺมายวตฺตํ กโรตี น อจฺริยวตฺตํ น อคฺคนฺตฺกาวตฺตาทินิ น ภาวนามตฺตมฺปิ อนุยฺยชฺชฺตี นีรตฺถกเมว ชีรตี ๑ มंसานี ตสฺส วทฺตฺตฺนตีติ ยถา พลีพฺทฺทฺสฺส ยฺคฺคนงฺคลาทินิ วทิตฺตํ อสมตฺตฺถ เอโสตี อรณฺญเ เวสฺสฏฺจสฺส ตตฺถเอว วิจฺรนฺตสฺส ชาทฺนตสฺส ปิวนฺตสฺส มंसานี วทฺตฺตฺนตี เอวเมว อิมสฺสสฺสปี อฺปชฺชฺมายาทิทิ วิสฺสฏฺจสฺส สงฺฆํ นิสฺสาย จตฺตาริ ปจฺจเย ลภิตฺวา อฺทฺทวิเรจนาทินิ กตฺวา กายํ โปเสนตสฺส มंसานี วทฺตฺตฺนตี อฺลลสรโร หุตฺวา วิจฺรตี ๑ (ธมฺมปทฺทฺธกถาย ปณฺจโม ภาโค / หน้า ๑๑๔)

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓ สัมพันธไทย

สตถา สยกตตทา ใน อาท ๑ อาชยาตบท กตตวจาก อิม วิเสสน ของ คาท ๑
อวตตกมม ใน อาท

บุรีโส สยกตตทา ใน ชีรติ ๑ อาชยาตบท กตตวจาก
อปฺปสฺสุโต กิติ อย กิติ วิเสสน ของ บุรีโส พลิตฺทโท
อุปมาลิจฺจคฺคต (ชีรฺนโต วิเสสน ของ พลิตฺทโท) อิว
คัพฺพ อฺปมาไซตท เข้ากับ พลิตฺทโท ชีรฺนโต, มํสาณิ
สยกตตทา ใน วทฺตมฺนติ ๑ อาชยาตบท กตตวจาก ตสฺส
วิเสสน ของ บุรีสฺสส ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน มํสาณิ (ปน
คัพฺพ วิเสสไซตท) ปณฺณมา สยกตตทา ใน น วทฺตมฺนติ,
น คัพฺพ ปฏฺิเสธ ใน วทฺตมฺนติ ๑ อาชยาตบท กตตวจาก
ตสฺส วิเสสน ของ บุรีสฺสส ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน ปณฺณมา
อิติ คัพฺพ สฺรูป ใน อิม คาท ๑

ตตถ วิเสสน ของ ปเทสฺ ๑ นิทฺธารณ ใน ปทสฺส อปฺปสฺสุตาย สฺรูป ใน อิติ ๑
คัพฺพ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ นิทฺธารณีย และ สามีสมฺพนฺธ ใน อตฺโต อย วิเสสน ของ บุรีโส ๑
สยกตตทา ใน ชีรติ ๑ อาชยาตบท กตตวจาก เอกสฺส วิเสสน ของ ปณฺณมาสกสฺส ทฺวิณฺน
วิเสสน ของ ปณฺณมาสกานํ ปณฺณมาสกสฺส กิติ ปณฺณมาสกานํ กิติ ภาวาทิสมฺพนฺธ ใน อภาเวน ๑
เหตุ ใน อปฺปสฺสุโต วา สองคัพฺพ ปทวิกปฺปตฺถ เข้ากับ เอกสฺส ปณฺณมาสกสฺส และ ทฺวิณฺน
ปณฺณมาگانํ อถวา ปน สองคัพฺพ นิปาทสมฺมุ เอกสฺส วิเสสน ของ สุตฺตวคฺคสฺส ทฺวิณฺน
วิเสสน ของ สุตฺตวคฺคานํ สุตฺตวคฺคสฺส กิติ สุตฺตวคฺคานํ กิติ ภาวาทิสมฺพนฺธ ใน อภาเวน ๑
เหตุ ใน อปฺปสฺสุโต วา สอง คัพฺพ ปทวิกปฺปตฺถ เข้ากับ เอกสฺส สุตฺตวคฺคสฺส และ ทฺวิณฺน
สุตฺตวคฺคานํ สพฺพนฺติเมน วิเสสน ของ ปริจฺเจแทน ๑ ตติยาวิเสสน ใน อภาเวน เอกสฺส
วิเสสน ของ สุตฺตสฺส ทฺวิณฺน วิเสสน ของ สุตฺตทานํ ปี คัพฺพ อเปกฺขตฺถ เข้ากับ สุตฺตทานํ
สุตฺตสฺส กิติ สุตฺตทานํ กิติ ภาวาทิสมฺพนฺธ ใน อภาเวน ๑ เหตุ ใน อปฺปสฺสุโต ปี คัพฺพ

อเปกขตถ เข้ากับ สุตตานัน วา สองคัพพ์ ปทวิกปตถ เข้ากับ เอกสส สุตตสส และ ทวิณฺณ
 สุตตานนฺปิ อปฺปสฺสุโต วิเสสน ของ บุริโส ปน คัพพ์ วิเสสไซตถ โส วิเสสน ของ บุริโส ๆ
 สยกตฺตา ใน ชีรติ ๆ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก กมฺมฏฺจานํ อวฺตตกมฺม ใน อุกฺคเหตุวาทา ๆ
 ปุพฺพกาลกิริยา ใน อนฺนุญฺจนโต อนฺนุญฺจนโต กิติ พฺหุสฺสุโต กิติ วิเสสน ของ บุริโส ว
 คัพพ์ อวธารณ เข้ากับ พฺหุสฺสุโต อิติ คัพพ์ สฺรูป ใน อตฺถโก ๆ ลิงคตฺถ ฯ

พลีพฺพโท ว ชีรติ สฺรูป ใน อิติ ๆ คัพพ์ สฺรูป ใน คาถาปาทสส ๆ สามีสมฺพนฺธ
 ใน อตฺถโก หิ คัพพ์ ตปฺปาฏิกฺกรณไซตถ ยถา คัพพ์ อุปมาไซตถ พลีพฺพโท สยกตฺตา ใน
 วฑฺฒติ สองบถ ๆ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก ชีรมาโน กิติ วฑฺฒมาโน กิติ อพฺภานฺตรกิริยา
 ของ พลีพฺพโท ชีรมาโน วิวริย ใน วฑฺฒมาโน ๆ วิวรณ เอว คัพพ์ อวธารณ เข้ากับ น น
 สองคัพพ์ ปฏฺิเสธนตฺถ มาตาปิตฺตุนํ สมฺปทาน ในอตฺถาย ๆ สมฺปทาน ใน วฑฺฒติ เสสชาติกานํ
 สมฺปทาน ใน อตฺถาย ๆ สมฺปทาน ใน วฑฺฒติ อตฺถไซ คัพพ์ อรุจิสฺสูจฺจนตฺถ โส วิเสสน ของ
 พลีพฺพโท ๆ สยกตฺตา ใน ชีรติ ๆ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก นีรตฺถกํ กิริยาวิเสสน ใน ชีรติ
 เอว คัพพ์ อวธารณ เข้ากับ นีรตฺถกํ พลีพฺพโท ชีรมาโน วฑฺฒมาโน เนว มาตาปิตฺตุนํ น
 เสสชาติกานํ อตฺถาย วฑฺฒติ สญฺญี อตฺถไซ นีรตฺถกเมว ชีรติ สญฺญา เอว คัพพ์
 อุปเมยฺยไซตถ เอว คัพพ์ อวธารณ เข้ากับ เอว อยํ วิเสสน ของ บุริโส ปี คัพพ์
 อเปกขตฺถ เข้ากับ อยํ บุริโส สยกตฺตา ใน น กโรติ สามบถ และ น อนฺนุญฺชติ น สี่คัพพ์
 ปฏฺิเสธ ใน กโรติ สามบถ และอนฺนุญฺชติ กโรติ สามบถ และ อนฺนุญฺชติ อาชฺยาตบถ
 กตฺตฺวาจก อุปชฺฌายวตฺตํ อวฺตตกมฺม ใน กโรติ อาจฺริยวตฺตํ อวฺตตกมฺม ใน กโรติ
 อากนฺตฺกวตฺตาทินิ วิเสสน ของ วตฺตานิ ๆ อวฺตตกมฺม ใน กโรติ ภาวนามตฺตํ วิเสสน ของ
 กมฺมํ ปี คัพพ์ อเปกขตฺถ เข้ากับ ภาวนามตฺตํ กมฺมํ อวฺตตกมฺม ใน อนฺนุญฺชติ โส วิเสสน
 ของ บุริโส ๆ สยกตฺตา ใน ชีรติ ๆ อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก นีรตฺถกํ กิริยาวิเสสน ใน ชีรติ
 เอว คัพพ์ อวธารณ เข้ากับ นีรตฺถกํ อยมฺปิ น อุปชฺฌายวตฺตํ กโรติ น อาจฺริยวตฺตํ น
 อากนฺตฺกวตฺตาทินิ น ภาวนามตฺตมฺปิ อนฺนุญฺชติ สญฺญา นีรตฺถกเมว ชีรติ สญฺญา อิติ
 คัพพ์ สฺรูป ใน อตฺถโก ๆ ลิงคตฺถ ฯ

มंसานิ ตสฺส วฑฺฒนฺติ สฺรูป ใน อิติ ๆ คัพพ์ สฺรูป ใน คาถาปาทสส ๆ
 สามีสมฺพนฺธ ใน อตฺถโก ยถา คัพพ์ อุปมาไซตถ มंसานิ สยกตฺตา ใน วฑฺฒนฺติ ๆ
 อาชฺยาตบถ กตฺตฺวาจก พลีพฺพทสฺส สามีสมฺพนฺธ ใน มंसานิ เอโส วิเสสน ของ พลีพฺพโท ๆ

ลิงคตถ ยุคนงคลาทีนิ วิเสสน ของ วตฏุณี ๆ อวตตกมม ใน วหิตุ่ ๆ ตุมตถสมปทาน ใน
 อสมตโถ ๆ วิเสสน ของ พลัพทโท อิติ คัพพ์ สรูป ใน จินตเนน ๆ กรณ ใน วิสสุจจส
 อरणเณ อาธาร ใน วิสสุจจส วิสสุจจส กิติ วิจรุตสส กิติ ขาหนตสส กิติ ปิวนตสส
 กิติ วิเสสน ของ พลัพททสส ตตถ วิเสสน ของ อरणเณ ๆ อาธาร ใน วิจรุตสส
 ขาหนตสส และ ปิวนตสส เอว คัพพ์ อวธารณ เข้ากับ ตตถ เอว คัพพ์ อุบเมยยไซตก
 เอว คัพพ์ อวธารณ เข้ากับ เอว มंसานิ สยกตตา ใน วจฺจนติ ๆ อาชยาตบท กตฺตวาจก
 อิมสส กิติ วิสสุจจส กิติ โปเสนตสส กิติ วิเสสน ของ ปุริสสส ๆ สามีสสมพนฺธ ใน มंसานิ
 ปี คัพพ์ อเปกขตถ เข้ากับ อิมสส อุบชฌายาทีหิ วิเสสน ของ ครุจฺจานียปฺคฺคเลหิ ๆ
 อนนํหิตกตฺตา ใน วิสสุจจส สงฺฆํ อวตตกมม ใน นิสฺสาย ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ลภิตฺวา
 จตฺตาโร วิเสสน ของ ปจฺจเย ๆ อวตตกมม ใน ลภิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน กตฺวา
 อุทรวิเรจนาทีหิ วิเสสน ของ กิจฺจานิ ๆ อวตตกมม ใน กตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน
 โปเสนตสส กายํ อวตตกมม ใน โปเสนตสส โส วิเสสน ของ ปุริโส ๆ สยกตฺตา ใน
 วิจรติ ๆ อาชยาตบท กตฺตวาจก ญลฺลโร วิกตฺกตฺตา ใน หุตฺวา ๆ สมนกาลกิริยา ใน
 วิจรติ อิมสฺสาปี อุบชฌายาทีหิ วิสสุจจส สงฺฆํ นิสฺสาย จตฺตาโร ปจฺจเย ลภิตฺวา
 อุทรวิเรจนาทีหิ กตฺวา กายํ โปเสนตสส มंसานิ วจฺจนติ วิวริย ใน ญลฺลโร หุตฺวา วิจรติ ๆ
 วิวรณ อิติ คัพพ์ สรูป ใน อตฺโถ ๆ ลิงคตถ ๆ

พระเมธีปริยัติยาภรณ์ อคฺคธมฺโม วัดเบญจบพิตรดุสิตวนาราม
 สนามหลวงแผนกบาลี

สัมพันธ์
 ตรวจแก้.